

”Huomatkaa minut.”

Vertaistukiryhmä vanhempiensa eron kokeneille 12–15-vuotiaille nuorille

Ryhmä on tarkoitettu vanhempiensa eron kokeneille 12–15-vuotiaille yläkouluikaisille nuorille. Ryhmän markkinoinnissa ryhmää on kutsuttu nuorten eroryhmäksi. Ryhmään voidaan ottaa haastattelujen perusteella neljästä kahdeksaan nuorta, joiden vanhempien erosta on kulunut aikaa vähintään puoli vuotta ja joille tilanne eron jälkeen on jonkin verran selkeytynyt sekä nuoren että perheen näkökulmasta.

Tavoitteet

Tavoitteena on antaa nuorelle mahdollisuus purkaa vanhempien eron ja omaan kasvuun liittyviä tuntemuksia, esittää ja saada vastauksia mieltä askarruttaviin kysymyksiin, tutustua vastavassa tilanteessa oleviin ikätovereihin ja kuulla heidän kokemuksiaan sekä tiedostaa omia vahvuuksia ja selviytymiskeinoja.

Työpanos, tilat, välineet ja muut tarvittavat resurssit

Ryhmän suunnittelu, markkinointi, alkuhaastattelut ja käytännön järjestelyt

vaativat aikaa noin 35 tuntia. Ryhmän toteutus – alkuvalmistelut, loppupurkukeskustelut ja palauteyhteenveto – vaativat aikaa noin 35 tuntia.

Ryhmä kokoontuu rauhallisessa tilassa, jossa on tilaa liikkua ja käydä intiimejä pari- tai pienryhmäkeskusteluja. Tarvittavat välineet ovat fläppitaulu ja -paperi, tussit, maalarinteippi, maalaustarvikkeet, paperi, kynät, puuvärit, kartongit, muistilaput, Vetskari-salkun tunne- ja roolikortit sekä Vetskari-peli, A3-verkostokartat, tunneviivoittimet tai muu vastaava sekä pehmoleluja. Välipalatarjoilu.

Ryhmän ohjaamiseen tarvitaan työpari, joista vähintään toinen on sosiaalityöntekijä tai psykologi.

Tarvittava erityisosaaminen

- Ryhmän ohjaamisen taidot
- Toiminnallisten menetelmien osaaminen
- Ymmärrys nuoruusiän kehitystehtävästä sekä vanhempien erosta prosessina ja koko perhettä koskevana elämänmuutoskriisinä

Oli mukava tutustua muihin ja puhua asioista yhteisesti.

Suosittelen kyllä kaikille muille saman kokeneille.

Minä puu -maalauk. Yksi tuulenpesä vaatii vielä käsittelemistä.

Nuorten eroryhmien rakenne ja kokoontuminen

Ryhmä kokoontuu 8–10 kertaa, keran viikossa. Jos ryhmässä on 4–6 nuorta, tapaaminen kestää 1,5 tuntia. Jos nuoria on 7–8, tapaaminen vie 2 tuntia.

TIEDOTTAMINEN

Ryhmää markkinoidaan koulun Wilma-tietojärjestelmän tai vastaavan kautta kautta kaikkiin koteihin sekä koulukuraattoreiden, koulu-psykologien, kouluterveydenhoitajien, perheneuvolan työntekijöiden, lastenvalvojien ja lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden kautta.

ALKUHAASTATTELU

Ennen ryhmän alkua on alkuhaastattelu, jossa on mukana ryhmään haluavan nuoren lisäksi nuoren vanhemmat tai ainakin se vanhemmista, jonka luona nuori asuu. Molempien vanhempien on tärkeää tietää ryhmästä sekä antaa nuorelle lupa mennä mukaan ja puhua vapaasti ryhmässä nuorta itseään askarruttavista asioista. Vanhemmille kerrotaan, että ryhmän ohjelmaa suunnitellaan yhdessä nuorten kanssa, ja jos nuoret haluavat, vanhemmille tulee kutsu viimeiselle kerralle. Haastattelussa kerätään myös vanhempien ja nuoren yhteyshenkilöt, tiedot nuoren asumisesta, tapaamiskäytännöistä, harrastuksista, ruokavaliosta sekä mahdolli-

sista huolenaiheista. Haastattelussa annetaan nuorelle, myös vanhempien luettavaksi, Vetskari-hankkeessa tuotettu Annina Nivalan ja Teea Tonttilan julkaisu Kun elämä on revennyt, opas nuorelle vanhempien erolilanteessa.

TEEMAT

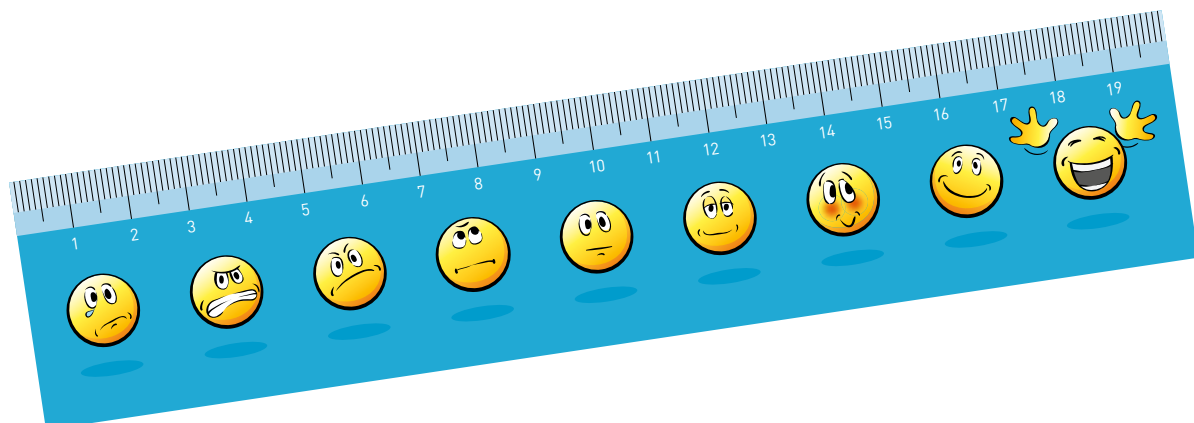
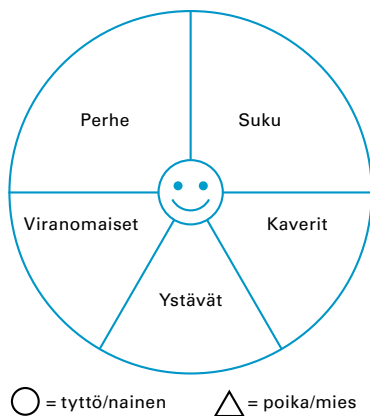
Ryhmän jokaisella kokoontumiskerralla on oma teema. Yhdessä ne kattavat ryhmän tavoitteet. Ryhmässä käytetään toiminnallisia menetelmiä, joiden avulla eroteeman käsittely nuorten kanssa on luontevaa. Nuoret jaksavat syventyä teemaan, kun sitä käsitellään nuoren kehitystasolle sopivalla tavalla.

RYHMÄTAPAAMISEN KULKU

Jokainen ryhmäkerta alkaa kättelyllä, tervetuloitovotuksella, kuulumisjuttelulla ringissä istuen sekä välipalatarjoilulla. Alkujuttelu syvenee ryhmän tuttuuden ja luottamuksen vahvistumisen myötä edellisen keran nostamien ajatusten ja tunteiden jakamiseen ja käsittelyyn. Jokainen ryhmäkerta päättyy ringissä istuen loppukeskusteluun, jossa puhutaan harjoituksista ja niiden nostamista ajatuksista, muistoista ja kysymyksistä. Tunneviivottimelta näytetään omaa tunnetilaa vastaava kasvokuva.

VERKOSTOKARTTA

aika, jota kartta kuvaa

Tunneviivotin.

Sisällöt teemakohtaisesti

Tutustuminen ja ryhmän säännöistä sopiminen

Lankakerä-esittäytymisleikki. Oman ja toisten ryhmän nuorten kotien sijainnin hahmottaminen Rovaniemen kartta -harjoituksen avulla toiminnallisesti lattialla. Parikeskustelu ryhmän säännöistä ja keskustelun purkaminen sekä sääntöjen kokoaminen fläppitaululle. Nimikortin askarteleminen tunnesäätilakarttaan.

Tutustuminen ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen

Nimi- + adjektiiviharjoitus nimien kertaamiseksi. Ryhmän sääntöjen kertaaminen. Ei kenenkään maan merkitseminen maalarinteipillä. Tunnesäätilakartta kuulumisten kartoittamiseksi. Ryhmän nimen ideoiminen aivoriihitekniikan avulla.

Tutustuminen jatkuu, hyvät luonteenpiirteet ja niiden vahvistaminen

Ei kenenkään maan merkitseminen. Tunnesäätilakartta. Lämmittely hyviin luonteenpiirteisiin -lauseen jatkamiseksi tehtävän avulla, hyvien luonteenpiirteiden kirjaaminen ylös pareittain ja vaihtokaupan käynti luonteenpiirteistä sekä itsensä esittely kolmen hyvän luonteenpiirteen kautta. Kehittämistehtävän antaminen kotiin jonkin luonteenpiirteen kehittämiseksi.

Tutustuminen omiin ja toisten ajatuksiin vanhempien erosta

Ei kenenkään maan merkitseminen. Tunnesäätilakartta. Keskustelu edellisen kerran kehittämistehtävästä. Alustus eron vaiheista ja eron vaiheet toiminnallisesti janatyöskentelyn avulla.

Ihmissuhteet ja eron tuomat muutokset sosiaaliseen verkostoon

Ei kenenkään maan merkitseminen. Tunnesäätilakartta. Orientaatio omaan sosiaaliseen verkostoon. Oman nykyisen sosiaalisen verkoston hahmottaminen toiminnallisesti lattialla: Yksi nuori kerrallaan istuu keskellä huonetta olevalle tuolille ja kokoaa ohjaajan avustamana itselleen tärkeät ihmiset ympärilleen siihen paikkaan ja asentoon, millaiseksi nuori tuntee suhteen juuri sillä hetkellä. Toiset nuoret, pehmoleluilla täydennettynä, asetetaan nuoren ympärille kuvaamaan nuoren verkostoa. Toinen ohjaajista kirjaa verkostokartan ylös näkyville jatkotyöskentelyä varten.

Ihmissuhteet ja eron tuomat muutokset sosiaaliseen verkostoon

Ei kenenkään maan merkitseminen. Tunnesäätilakartta. Sosiaalisen verkoston nykytilan mieleen palauttaminen keskustelemalla. Aika ennen eroa: oman, vanhempien eroa edeltäneen, sosiaalisen verkoston hahmottaminen. Harjoitus toteutetaan kuten edellisellä kerralla. Toinen ohjaaja ohjaa ja avustaa nuorta ja toinen kirjaa verkostokartan ylös näkyville jatkotyöskentelyä varten. Keskustelua ryhmän päättymisestä, myös siitä, kutsutaanko vanhemmat.

Nuoren omat voimavarat ja kuormittavat kokemukset, joista on valmis luopumaan

Ei kenenkään maan merkitseminen. Tunnesäätilakartta. Ihmissuhdetafora: syntymäpäiväristeily laivalla

-mielikuvaharjoitus, omat voimavarani – minä-puun maalaaminen sekä tuulenpesien kiinnittäminen oksille. Minä-puussa juuret symboloivat ympäristöstä tulevia voimavaroja: sukua, perhettä, ystäviä jne. Runko nuorta itseä ja oksisto nuoresta ulospäin näkyviä ominaisuuksia, lahjakkuuksia, persoonallisuuden piirteitä, harrastuksia jne. Tuulenpesät tarkoittavat nuoren elämässä häntä kuormittaneita tapahtumia. Ne kirjoitetaan tarttuville muistilapuille (Post-it), jotta laput voi repiä roskiin, kun kuormittanut asia on siinä vaiheessa, että sitä on käsitelty jo riittävästi ja nuori on valmis luopumaan kuormasta. Keskustelua ryhmän päättymisestä ja päätöstarjoilusta.

Päätöskerta: Avoimiin kysymyksiin vastaaminen

Ei kenenkään maan merkitseminen. Tunnesäätilakartta. Vetskari-peli. Positiivisen palautteen antaminen muista ryhmäläisistä haitaripaperilla. Kirjallinen palaute nuorilta ja loppumuistamisten jakaminen.

Näin lähdet liikkeelle

1. Perehdytään Kasvatus- ja perheneuvontaliiton Vetskari- ja Taikuri-hankkeissa tuotettuun materiaaliin sekä Neuvokeskuksen Ero lapsiperheessä -materiaaliin.
2. Selvitetään käytössä olevat resurssit.
3. Otetaan yhteyttä toimintamallin kehittäjään.

TOIMINTAMALLIA ON KEHITTÄNYT

TUKEVA 2 Lapin osahankkeen Rovaseudun pilotissa on osittain hyödynnetty Vetskari-projektissa tuotettua materiaalia, kuten myös Sirkku Niemelän Taikuri -projektissa kehittämiä ajatuksia

Lisätietoja:

Marja Leena Nurmela, marjaleena.nurmela@rovaniemi.fi

Vetskari ja Taikuri-projekteista perheneuvontaliiton kotisivuilta www.suomenkasper.fi